EESTI PÄEVA-LEHT

ESTNISKA DAGBLADET

12. aastakäik
Toimetaja Juhan Kokla
Vastutav väljaandja (ansv. utg.) Hans Schöier

Peatoimetus ja talitus:
EESTI MAJAS, Stockholmis, sissekäik, Kocksgränd 3
Aadress: Box 15320
103 26 Stockholm 16
Telefon: 21 84 46

Toimetus Eskilstunas:
Toimetaja Jüri Aus
Aadr.: Eesti Päevaleht, Box 120, 631 02 Eskilstuna. Tel.: 016/14 17 72
Tellimispostgiro nr. 28650

Tellimishinnad:
Aasta ..... kr. 155:–
Termin (4 kuud) ..... kr. 56:–
Kuu ..... kr. 15:–

Kuulutusehind 75 öörl mm.
Arikuulutused 1 kroon mm.
Eskilstuna-Kurirens Tryckeri AB
Eskilstuna 1970

Eskilstuna-Kuriren

Laupäeval, 19. septembril 1970
Upplaga C
Nr 217 (3501)

Ka pissa jõel, kuulub kodumaa suuremate jõegede hulka ja sub Sctumaal, on n.n. taevaskojad, mida sageli turistid vaastamas käivad. Pildil Pisa taevaskojad, kuhu minemas on koduturjate grupp.

Maalihe Pärnu jõe kaldal 1966. a. sügisel. Lihkeala pikkus 180 m ja laius 45 m. Jõekalda kindlustamiseks mõeldud tugisein osutes tegelikult üheks maalihet põhjustanud tegurile.

Geoloogia praeguses Eestis Otsitakse uusi loodusrikkusi

Ajakirjast "Eesti Loodus" (nr. 7 — 1970) selgub, et Eestis töötab geoloogi ametikohtadel rohkem kui 200 inimest. Kui neile lisada veel geoloogilise uurimise asutuste või alluksuste muu personal, siis küünib geoloogiliste uurimustega hõlmatud töötajate arv 900-ni.

Geoloogide ettevalmistamine toimub Tartu ülikooli bioloogia-geoloogiateaduskonnas, kus selleks geoloogia kateeder (juhataja: prof. Arvo Rõõmusoks). Koos kateedri juhataja töötab selle õppetooli koosseisu viis õppejõudu (dotsendid Asta Orasmäe, Andu Loog ja Erna Lõoke ning vanemõpetaja Tõnu Kuusjalu). Mittekoosseisuliste õppejõududena töötavad selle kateedri juures veel geoloogid Evald Pobul, Ago Vilo ja Madis Rubel. Neist Ago Vilo on "Eesti Tööstusprojekti" peageoloog, teised Teaduste Akadeemia Geoloogia Instituudi töötajad. Pärast sõda kuni tänaseni lõpetas Tartu ülikooli geoloogiaosakonna 175 ülikõplast.

Geoloogia rakendamist praktikas teostab nn. Eesti NSV ministrite nõukogu juures töötav Geoloogia Valitsus mille juhatajaks Aleksander Kivit ja peageoloogiks Evald Mustjõgi. Selle asutuse peamiseks ülesandeks on Eesti geoloogilis-hüdroloogiline kaardistamine ja maavarade ning põhjavete otsingud ja uuringud. Tööde jaotuselt on Geoloogia Valitsusel (asutati 1957. aastal) praegu kolm erinevat töörühma: temaatiline geoloogiarühm, Kelta geoloogiarühm ning Kohtla-Järve geoloogiarühm.

Eesti geoloogilis-hüdroloogilise kaardistamise kohta üteldakse, et see töö on praegu lõpetamisel ja see annab nüüd ühtse ja tervikliku pildi meie ala geoloogilisest ehitusest. Sellele lisatakse veel, et struktuur-puurautkude võrk, mis rajati, andis tänuväärset geoloogilist informatsiooni.

Kaardistamise kõrval teise prioritetsena esineb maavarade otsimine, maardlate igakülgne uurimine, fosforiitide uurimine ja ehitusmaterjalide maardlate (lubjakivi-, dolomiidi-, savi-, liiva- ja kruusavarude) leidmine. Kõlgede sellele lisandub veel põhjavete uurimine linnade joogiveega varustamiseks.

Viimase tegevuses osas eigub veel,

Järg. lhk. 2.

Leedulaste vanuseline koosseis

Ummarguselt pool leedu rahva praegusest koosseismst on sündinud pärast aastat 1940, s.o. nad on alla kolmkümne aasta. Pool elanikkonnast elab nüüd linnalistes asulates ja elanikonna tiheduis on 48 inimest ruutkilomeetril 1952 asta 42 inimese vastu. Andmed on pärit viimasest N. Liidu rahvaloendist aastal 1969.

Muidugi ei selgu, kui palju rahva tiheduse kasv on johtunud venelaste asserinnnust. Teatavasti oli leedulaste vastupanu metsades kõige kauem kestvam Baltikumis ja tõenamsee aktsioonidel partisanide vastu olid mõlemapoolsed kaotused eriti suured.

Leedu saade Siberisse

Raadiosaatejaam "Veritas", mis on teatavasti Vatikani ettevõtteks, on mõni aeg tagasi alustanud leedukeelsete saadetega Maailas Filipiinidel, millised saated on määratud Siberis asuvatele leedulastele.

Raadiosaated toimuvad kaks korda päevas, nimelt kell 13.30 ja 20.00 Manila aja järele lainetepikkusel 31830 ja 15170 (900 - 1000 kilovatti).

Leedulaste arvu Siberis hinnatakse 170 tuhandele ja enne saadete korraldamisega soovivad tõenäoliselt neile, et nemaa usutakse raadioraadaseid vabas maailmas ei ole neid unustanud ja et võitlus vaba Leedu eest käib edasi.

EIRE saab uue juhatuse

NEW YORK (VES) — Euroopa Iseseisvad Rahvaste Ühinduskogu (EIRE) uuel istungjärgul valitakse organisatsioonile uus juhatus. Esimehe koht täidetakse roteerivas süsteemis rahvaste vahel ja seekord on kandidaadiks albaanlane Vassil Germenij.

Eesti poolseks juhatuslliikmeks on Vaba Eesti Komitee esimees mag.jur. Leonhard Vahter, kes kuuldavasti valitakse abiesimeheks.

Uus esimees Vassil Germenij, kes esindab Albaania eksiile, on erialalt diplomitsenser ja tegutsenud ka tehnikaülikooli õppejõuna. Ta on EIRE peakomiteeese kuulnud korduvalt.

Eestlane TV-rollis

Rootsi televisiooni esimees programmis esitati möödunud teisipäeval kriminaalseeria "Sonja" teine osa, kus üheks osaliseks — lauljatriks kõõklubis — oli noor eesti neiu Ellen Peimas.

Esimesi teateid Soontaga linnuse kaevamistulemusist

Seoses augustikuul Tallinnas toimunud III Rahvusvahelise Fennougristide kongressiga ilmus ajalehe "Kodumaa" saksakeelne eriväljanne välismaa teadlaste suunatud propagandaülesandega, pealkirjaga "Das Heimatland". Seda triikist milles leidub ka teaduslik-populaarsed artikleid, el ole seni Rootsi-eestlaste seas levitatud. "Das Heimatlandis" leidub arheoloogi J. Selirauna (Seller) esialgne ülevaade vid tähimärge ühe Läänne-Eesti keskse võõtlukantsi — Soontagana linnuse — väljakaevamistulemusist.

Soontagana kaevamisi alustati nagu selgub 1965 Pärnu Muuseumi algatusel. Neid kaevamisi juhstuas algul arheoloog Alta Kustin, kes olevat ise maamõõdu sõngitatud just fenno-ugristide kongressi päevadel.

Jätkuvalt on ajavahemikus 1966-70 kaevamisi juhatanud arheoloog Evald Tõnisson. Kaevamiste käigus on saavutatud ülevaade valli ehitusest, lahti kaevatud ka osa linnuse siseduest ning uuritud valli väliskõlva ja jalamit.

Selgus, et linnuse rajamisel on selle loodusliikku nõiva mitte simult kõrgendatud, vaid ka paari meetri võrra laiendatud. Valli profiilis võis eraldada 6-7 ehitusjärku, kusjuures vanimast järkudest, mis nähtavasti kuulusid 11. sajandisse, oli säilinud postiamke.

Kolmandal ja neljandal ehitusjärgul on valli tõenäoliselt kindlustatud tavapäraline puitkonstruktsioonega. Hiliseimad ehitus-järgud kuuluvat juba 13. sajandi algusse, mil valli ehitatud paeplaatidest. Tolle valliga külgnevast õueosast, kus kultuurkihi paksus on kuni 1 meeter, on leitud elamute jäänuseid tukkide ja postiauude näol, hästi säilinud kerisega ahjuvaremid ja sõda alus, kus oli säilinud 3-4 sm. paksuselt söestunud rukki- ja odrateri. Rohke leiumeterjali hulgast võivat eriliselt esile tõsta käsikivi ja vannasadra tera. Viimane olevat üks vanemaid Eestis. Tähelepanu väärivat Soontagana väljakaevamisilt kodulooma, veiselaude eriliselt suure rohkus, mis ületavat mitmekordselt vastavad leiud Ida-Eesti linnamägedelt ning võivat osutada kerjakaevatamise eriliselt suurele osatähtsusele Läänе-Eesti majanduses II aastatuhande alguses. Kuid täpsem tõsduslik arusane Soontagana väljakaevamiste tulemustest veel puudub, seetõttu oleks veel ennaseg ne tõmmata teaduslikke lõppjäreldusi.

Soontagana väljakaevamiste arheoloogide-tähnil on kuuldavasti edaspidises kavas ka väljakaevamiste teostamine muinas-Korbe aladel, eripoones kõttenäidatud Majampste(a) linnusekohal "Linnamaa" küla juures ning "kuningate" ja vanemate haudadel Vahenurme (Vannam-Vahenemm) mäeseljaku läänenõlvakrul.

Selicle lõeks olevat unest "leitud" (Ajalooinstituudi mündikogust üks osa "Kuninga-Koste" 1938. (on olnud pasril korral juttu "E. Päevalehes" 1969-70). Säilinud olevat vaid veel 2074 münti (algselt arvatud ca. 45.000 mündist). nähtavasti on suurem osa kohal leiali kantud või hävinud sõjasündmuste tagajärjel.

Viimaste põhimees (s.o. säilinud 2074 münt(at) moodustavat Tallinnas Liivi ordu poolt löödud rahad, peale selle aga leiduvat sardes ca. 30 Tartu piiskopi münti, 2 Liivi ordu poolt Cesiuse (Võnnuse) löödud münti ning üks Riia piiskopi Wilhelm v. Brandenburgi münt.

Vanim münt pärinevat aastaist 1473 -1484 (Tartu piiskopi Johann Bertkowi oma), noorim aga aastast 1557. Too sare on seni veel tõdusäilkult

Järg. lhk. 2.

EELK Detroit-Michigani 20-aastase koguduse nõukogu. Esireas vasakult: Laekur U. Kuusik, esimees R. Suurna, õp. M. Soovik, abiesimees M. Meriväljа, abilaekur H. Valden. Teises reas: P. Eimpaul, abisekretär T. Sõmer, H. Kord, L. Kelt, sekretär O. Veervald.

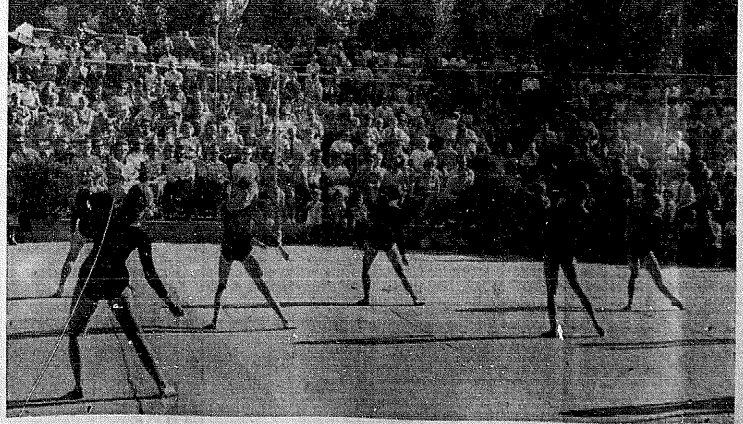

Lakewoodi Eesti Ühingu noorte naisvõimlejate rühm esinema z Prediances, kus toimusid bolti pidustused.

KGB kasutab vana Gestapo lansseeritud KUULUJUTTU

1941. aasta sügisel pärast Tallinna vallutamist, kui elu oli juba muutunud pisut rahulikumaks, inlid Tallinnas jutud liikvele, et kui Saksa kindralstaabi ülem Halder kõis 1939. a. suvel Tallinnas, olevat ta teinud Eesti Vabariigi presidendile ettepaneku sõlmida Saksamaaga kaitseleping, millise ettepaneku aga K. Päts lükanud tagasi. Ülemjuhataja kindral Laidoner el olevat võtnud Halderit juinlegi, sõitnud hoopiski Petserisse Noorkotkaste mingile koosolekule.

Ei saa eitada, et see jutt leidis mõningal määral uskujaid. Hiljem muutusid jutud veel kraad kangemaks. Führeril olnud Ida-Preisimaal isegi väed valmis, kes kohe oleksid tulnud appi Eestile, kui oleks saadud kutse. Eestilt aga kutset ei tulnud, vaid hoopiski sõlmiti Venega taasde leping. Tõlisi ei teatud veel mingi Hitler-Stalini sõlmelepingust. Jutte levitasid saksa asutuste isikud, kellel oli ametlaalisi kokkupuuteid eesti asutustega ja inimestega.

Umbes aastapäevad hiljem oli juhus informeerida kadunud professor Jüri Uluotsa juba üsna laialt levinud jutust Halderi ettepanekust vabariigi presidendile ja selle ettepaneku tagasilükkamisest. J. Uluotsa reageerimine selleile informatsioonile oli kategoorilie: ta pahun igal võimalikul juhul seletada, et need jutud ei vasta tõele. Ta põhjendas seda järgmiselt: tema oli Halderi külaskäigu ajal Riigivolikogu esimees, seega otsezelt selle küsimusega kokku ei puutunud. Varsti pärast Halderi külaskäiku oli temal juhus külastada presidenti tema suveresidentsis. J. Uluotsa tõlles, et presidendil polnud mingit vajadust teda kui Riigivolikogu esimeest informeerida Halderi külaskäigust. Päts oli siiski üsna sõõkasjalikult jutustanud Uluotsale sellest Halderi visidist ning andnud isegi edasi nende vahel toimunud jutusjamise sisu. See pärdus tõlesti, tavalise viisakusvisidi kõnelusega. J. Uluotsa tõlles, et kui president pidas tarvilikuks teda üldsegi informeerida juhusjamisest Halderiga siis ei oleks ta jätnud teda informeerimata ka sellest, kui Halder oleks teinud mingeid ettepanekuid kaitselepingu suhtes.

Hiljem pärast sõda ilmunud Halderi mälestused kinnitavad sama, et tema sellel külaskäigul ei tõstnud mingeid diplomaatilisi missioone, vaid regi vastuküleskäigu varem toimunud Balti maade kindralstaabi ülemaste külaskäigule Saksamaale. Selised visidid tõlial polnud ei mõdagi erilist.

Pärast kõnelust J. Uluotsaga tekkis hirvi teada, kus oli hende jutude algallikas. Jõljed viisid Tõnismäele, Gestapo mehe Sandbergeri juurde, kes oli hea eesti olude tundja.

Oli selge, et Saksa Gestapo heed jutud võimelikust Saksa kaitsest Eestile venelaste vastu levitas selleks, et hahvustada tagasi järele Eesti tõgijuhte, et, nõs olekõte võinud eleda rahus kõik küüditamised ja vangitamised olekuid olnud olemata, kui pakutud Saksa ahi oleks vastu võtud. Seega tõsta Saksa sutorikeeti.

On siiski põhjust oletada, et selle Halderi vastuvõtidi aja vaikuki Balti riikidesse siiski oli poliitiline tagapõhi: Hitleri-Stalini lepingu ühtsustunnized ei edenenud Hitleri soovi kohaseji küllalt kiiresti. Venelaste ärtamiiska saadeti siis kindralstaabi

Järg. lhk. 2.

EPL USA DOKTRIIN

19. sept. 1970

Ühendriikide informatsioonieteenistuse väljaandes News Bulletin avaldatud hiljuti diplomaatilise vaatleja Barry Browni artiklist, milles vaadeldakse USA doktriini arengut president Trumani ajast kuni tänaseni. Autor märgib, et 1947 ametlik ameerika kongressi ühisel istungil koneides kuulutas president Truman oppelause, mis sai kuulsaks tema-nimelise doktriinina. Ta ütles: "Ma usun, et Ühendriikide poliitikaks peab olema toetada vabu rahvaid, kes tõrjuvad katseid nende alistamiseks relvastatud vähemusteste poolt või väljast tulevate survetega."

1969 juulis avaldas president Nixon omalt poolt Guami saarel tõeksipidamisi, mida nüüd nimetatakse Nixoni doktriiniks. Seda iseloomustavad kolm põhilist seisukohta: 1) USA täidab ausalt oma kõiki kohustusi; 2) ta tunnustab erilist vastutust juhul, kui tuumrelvi mittomav maa on ohustatud neid relvi omava maa poolt; 3) kõigil muudel juhtudel, kus on tegemist julgeoleku või arengu probleemidega, laiub vastutus nende lahendamise eest kõigepealt asjaomaste rahvaste ja piirkondade peal. Ühendriigid aitavad kaasa seal, kus nende huvid seda nõuavad, kuid nad ise ei asu esimesena vastava kaitseliini eltestas.

Kontrast kahe tähendatud doktriini vahel iseloomustab silmapaistvalt muudatust USA suhtumises rahvusvahelisesse asjadesse. Jatkab Brown. Mida teo muudatus tähendab muule maailmale, seda arutatakse nüüd iikskasajaliselt Nixoni administratsiooni kõrgemate ametnike nõupidamiste sarjas üle kogu maa Uheks nisuguseks oli hiljutine mõttevahetus ameerika läänepoolsete osariikide ajakirjanduse toimetajate ja väljaandjatega, mis leidis aset suvises Vaiges Majas, mõlemal San Clemente Kaliifornias. Sõdakorda testisi presidendi väisipoliitilised nõuandjad taas esile kolme põhilist muudatust maailma foorumil, mis on tingitud ameerika doktriini evolutsioonil Trumani kuni Nixonini. Uheks on muude suurte riikide teaselustumine, nimelt Jaapanis ja Lääne-Euroopas; teiseks — ameerika valeidamatu nuklearse ülemteku kadumaminek; ja kolmandaks — olletatult monoliitse kommunistliku maailma lõhenemise nähe.nimelt N. Liidu ja Puna-Hiina vahel.

President Nixoni väisipoliitilised nõuandjad leiavad, et säärase arengu lemusena olevat Trumani tõeksipidamine oma aja lihtsalt ära elanud. Sedasama võivat üldela president Kennedy sõnade kohta, kui ta ametisse astudes pärandiks kinnitat, et USA on valmis "maksma igat hinda vabaduse võidu kindlustamiseks". Neljakümnendaste aastate lõpul ja viiekümnendate jookul oli loomulik uskuda, et julgeolek ja progress maailma igas osas oleneb Ühendriikidest. Nixoni administratsiooni arvates oli aga saadud tulemusiks, et väljamaal said kõigest rahkem kasu kui USA ise. Ameerikalete ülekoormamine füüsiliselt ja eriti psühhloogiliselt kujunes ohtlikuks, teisest küljest aga õõnestas see ühtlasi muude maade iseseivust ja vastutustunet. Seepärast oli Nixoni doktriini eesmärgiks Ühendriike senisest seitsukohast iahti tõmmata ja ameerika roll kohanduvaks muutuva maailma tõstasigadega.

Too muudatus ei tähenda siiski, et USA taotleb tagasitõmbumist maailmast üldse, kirjutab Brown lõpuks. Vastupidi, administratsiooni ametnikud rõhutavad, et tegemist on katsega hakata ajama muu maailma suhtes poliitikat, mis võiks kesta pikemat aega selle asemel, et sundida ameerika rahvast tegema tohutuid pingutusi, mis kiiresti ule jõu ja tõda sõsenisel lõhestavad. Trumani doktriin oli kõige aastakumne kestel kooskolas USA rolliga rahvusvahelises elus ning sõrsa tähtsalt kaasa nii siseküsimusele ühtsusele kui maailma rahule. Nixoni doktriin taotleb samu sihte, kokkuvõlastades USA vastutust ja võimalusi tänapäeva maailma muu struktuuriga.

Browni artiklist ei ole ilmselt mõeldud Nixoni doktriini õigustamiseks ja seepärast on seal omaks võetud ka administratsiooni kõik ettekoodud motiivid. Tundub eriti kõnmusisena, et nende hulgas antakse silmapaistvat kaalu väidetavale N. Liidu tülile Puna-Hiinaga kui nähtele kommuunistliku maailma lõhenemisest. Unustatakse, et kommuunismi anastuspolitikas on kõik võitel lubatud ja ja teda sõnetel küllalt hea. Ajalugu on selles mõttes nõvõrd rikas õpetlike näidete poolest, et soovmõõtemisele ei tohiks enam jääda ruumi vähemalt ühe ametiku doktriini kujundamisel.

A.K.

Nixon tuleb Euroopasse uurima poliitilist olukorda

WASHINGTONG — President Nix onil seisab ees poliitiliselt aktiivne periood seoses külaskäiguga Euroopasse, mis algab 27. septembril ja kestab umbes kaheksa päeva. Muuhulgas külastab president Jugoslaaviat, Suurbritanniat, Hispaaniat, Vatikani ja USA kuuendat lavastikku Vahemeres. Peale selle võtab Nixon osa läänikäiskimisest ameerika rahudelegatsiooniga Pariisis. Poliitilised vaatlejad Washingtonis märgivad, et presidendi reis Euroopasse arvatavasti on esmalt ette nähtud selleks, et luua pilti poliitilisest olukorrast Euroopas pärast Vene-Saksa miitekallelutungi pakti. Vjäärtuslikuks peetakse ka kohtumist Titoga, keda peetakse nõõlühendavaks liiliks ida ja läiine vahel ning kel on erakordselt sõbralikud sidemed ka Nasseriga.

KAIRO — Ajalehes Al Ahram selgitab eqiptuse informatsiooniminister Heykal, et vene moodsate õhutõrjerakettide hankimine oli üllmalt "raske otsus". See toimus jaanuari, pärast seda kui Iisrael oli hankinud F-4 ssat Phantom-tüüpi kaid ning sadu ameerika topettkodakondsusega piloote ja tehnikuid. Heykal märgib, et roboilte saatmine Egiptusse tähendab eeskätt mõõgi ostmist, et N. Liit ei mõõgi lasta Nasseril ja araabia riikidel osaks saada veel üht sõjalist kaotust. Miks siis N. Liit aitab Egiptust? Heykal märgib, et tegemist on mõõgimõõsse imperialismivastasliikusega, kuid teiseks on tegemist ka Lähis-Ida strateegilise osatähtsusega Sovjetile, kuna piirkond on n.ö. võimeks Aafrikasse ja Aasiasse.

RÕNNE — Bornholmi politsei leidis Rõnne tähedusest merest ühe 27-aastase idaaskslase laiba. Tõenäoliselt on tegemist põgenikuga kuna mees oli riietatud akvalangisti kummiülikonda, kujunures ta armeekapten ja kelle korraldusel hukati 17 eraisikut Filetto-nimelises itaalia külas. Pärast olukorra lõhemat uurimist teatas Müncheni riigiprokurör, et asja enam edasi ei nurita, kuna "Defregger on andestatud". Tolleaegne kapten ei tunnusta lõhemat üllmalt komplitseeritud seadusandlust, mis kehtis eraisikute hukkamise puhul. Kapten Defregger oli vaid täitnud lõhema komanderiva kindrali käsku, usaldamud selle legaalsusel ning viidamud otsuse üldde. Defregger olevat viimse sõimapilguni keeldunud korraldust täitmast, kuid lõpuks ähvardati teda ennast hamp lasta kui ta kaunu keeldub. Tegemist oli saksaste kiitemaksuhaldusniga, kuna Filetto külas tungisid partisanid kallale ühele saksaste sõjaväisõjale ja surmasid kolm saksast. Defregger leitab, et ta kavatseb ahiplõskopi kohalt lahkuda, tõenäoliselt ka Itaalias on tekitanud tugevat ärritust afäär ahiplõskopi Matthias Defreggerigra, kes sõja ajal oli kandis vöö pudeleid sõõgi ja jooniga. Varustusest võib oletada, et itaaliaksaslane vältis ete desperaatsus põgenemisaste Ida-Saksamaalt, piüüdes ujudes pääseda Bornholmi. Tõenäoliselt on võimud kontakti Ida-Saksa võimudega, et selgitada lähemalt mehe päritolu.

MOSKVA — Leningradi regioonalse kompartei esimeeks sekretäriks määrati Grigori Romanov. Valimisi jätgis ka poliitbüroo liige suslov, kuna tegemist on ühe tähtsamaks peetkohaga kogu N. Liidus. Endine sekretär Tolstikov saadeti vene suursaadikuna Hiinasse.

BONN — Nii Lääne-Saksamaal kui ka Itaalias on tekitanud tugevat ärritust afäär ahiplõskopi Matthias Defreggerigra, kes sõja ajal oli

UUDISEID... LÜHIDALT

Punakirjandus esikohal kirjandusajaloos Eestis

Et juba üle 20 aasta Eesti koolides õppekavad ja õppetöö struktuur pidevalt muutub, siis avaldatakse penaegu iga aasta ka nus eesti keele ja kirjanduse õpetamise programm. See programm 1970/71. õppeaastaks avaldati nädalatehes "Nõukogudeõpetaja" 15. augustil. Seega ainult kaks nädalat enne õppetöö algust.

Selles programmis on eriti huvitav viimase (XI) klassi programm. Et kooleõpetus lõpeb X klassis, siis XI klassi kavas on ainult kirjandus — 140 tundi aasta kohta.

Esimesena leiab käsitlemist A. Pushkin. Kavas on lutle kordamine ja väärsroonaan "Jevgeni Onegin", kõik kokku 5 tundi. Sellele järgneb renessansikirjanduse iseloomulikke joonei ja tähtsamaid esindajaid (Dante, Petrarca) ning ülevaade Shakespeare elust ja loomingust. Nõiatena on kavas tragöödia "Hamlet". Kõik kokku 9 tundi.

Järgmise teemana esineb valgustuskirjanduse üldiseloomustus ja tähtsamad esindajad. Goethe elu ja loomingu ülevaade ning tema "Faust". Kõik kokku 7 tundi.

Teiseiti on kavas "Nõukogude kirjanduse teiksimis- ja kujunemisaastad" (3 tundi). Kirjanikest on kavas Gorki (10 tundi), Majakovski (6 tundi), Sholohhov (12 tundi) ja Tvardõ (3 tundi). Gorki osas leiab käsitlemist ka näidend "Põhjas" ja romaan "Ema". V. Majakovski osas poeem "Vladimir Iljitsh Lenin", M. Sholohhovi osas romaan "Ülesküntud uudismaa" ja jutustus "Inimese saatus" ning A. Tvardovski osas poeem "Kaugused kauguste taga".

Eripeatükina lisadub kõigele sellele veel "Nõukogude kirjanduse arenemisest aastail 1921—1941" (2 tundi), "Nõukogude kirjanduse Suure Isamaasõja aastail" (2 tundi), "Nõukogude kirjanduse sõjajärgsel perioodil" (2 tundi) ning "Nõukogude kirjanduse arengujoonil kommunismi ehitamise etapil" ja "Nõukogude rahvaste kirjanduse silmapaistvamaid esindajaid" (mõlemad teemad kokku 5 tundi).

Seega pühendatakse enam kui üks kolmandik õppetundidest vene, ja eriti vene kommuistlikule kirjandusele.

Ka eesti kirjanduses on programmis ainult kommunistlik kirjandus ja kommuistlikud kirjanikud: Sütiste (5 tundi), A. Jakobson (3 tundi) A. Hint (6 tundi) ja J Smuul (5 tundi). Sissejuhatavate peatükkidena esineval "Eesti nõukogustoimilise kirjanduse mõnemõõtmed aastail 1917—1940" (2 tundi) ning "Eesti nõukogude kirjanduse nõukogude võimu tasokehtestamise esimesel aastal ja Suure Isamaasõja perioodil" (2 tundi).

Kirjanike elu ja loomingu käsitlemisele järgnevad veel peatükid "Teisi eesti nõukogude kirjanikke" (5 tundi), "Nõukogude kirjanduse põhijooned ja lõemaalimme tähtsus" (2 tundi), "Kirjandusteooria põhimõistete üldstus ja süstematiseerimine" (4 tundi) ning "Kaasaegse kirjanduse tutvustamine, kirjandiõpetus ja ettevalmistus lõpukirjanditks" (49 tundi).

See programm on näide, mida õpivad keskkoolide abiturientidi Eestis eesti keele ja kirjanduse tundides. Oma enamikus on see kommuinismi sõstimine ja vene kommuistliku kirjanduse propaganda, et kuidutada noorte mõlust kõik eestilik ja kõik see mis loodi Eestis kas enne omariiklust või meie omariikluse aastail, sest see kõik esineb ainult nooremate klasside programmis.

Näiteks Oskar Luts 6. ja 7. klassis ning Tammsaare 8. klassis, kusjuures ka neis klassides leiavad peamist käsitlemist mitte meie rahvusikud, vaid emeekiõile kommunistlikud kirjanikud (Hint, Smuul, Vaarandi, Raud ja teised).

Sissemurd toimetusse

SYDNEY (EPL) — Australia eesti lehe "Mele kodu" toimetusse Sydney Eesti Majas toimus hiljuti sissemurd.

Varasel ömmutus lahti murda lehe talituse rahakappi ja viia ära seal leidunud summad. Sissemurdu uurivad kohalikud politseivõimud. Kõrsimises on, kas sissemurd oli politlilne või mitte.

NOORUSLIK eesti naiskoor Adelaides

ADELAIDE (EPL) — Melbourne'i eesti ühingu "Kodu" naiskoor andis siin kõlaiskontserdi Adelaide Eesti Meeskoori kutsel.

Oma ameku dirigendi pr. Maila Taimre juhatusse läi paelus Melbourne'i Naiskoor Adelaide eesti publikut oma ettekannete tundekõlluse ja kunstipärsusega, ilmutades üllatavalt kõrget taset. Sellekohaselt evaluadavad ka esitatud eesti kuulajate seas vaimustust, mille sarnaat ei ole Adelaides nähtud viimastest siin toimunud Eesti Päevadest saadik.

Oma pausse meeldejäävale kontserdile andis ka A. E. Meeskoor Lembit Härmi juhatusel, esinedes kolme ettekadnega eraldi ja kahega ühiselt küülaliskooriga improviseeritud segakoori nõol, mida ühel korral juhatas pr. Maila Taimre ja teisel Lembit Härm.

Kontserdi kavas oli M. Härma, E. Ojsa, E. Rajaloo, M. Lüdigi, K. Türnpu, S. Purde, J. Zeigeri laulukoomiõut; liiaks selle veel üks eest, üks rootsi ja kaks soome rahvaviisi A. Dvorski "Humoresk", J. Straussi "Nunnade koor" ja valimik E. Kalmani operetist "Maritza".

Ühismuinitud eesti helilõtajate seast E. Rajaloo ja A. Taimre kuuluvad australia eestlaskonda; E. Rajaloo "Eokene" ja A. Taimre "Plumas" võeti eriti soojalt vastu ja neid tuli naiskooril korrata, nagu terve eda teisgi ettekanne olnud laulu.

Solistideks olid kooriliikmed Juta Mõisa, Juta Haller ja Asta Ole.Konserdi lõpul oli lugematuid kordamisnõudeid — publik ei tahtnud koorit laste lavalt lõpetada.

M.E.U. "Kodu" Naiskoor on üks väheseid Balti koore Australias,mitel puudub noorte juurdekasvu problleem, kuna selle koori ridades laulab rohkelt noori neide, nii teismelisi kui vanemaid, andes koorile väliselt noorusliku ilme ja ettekannetele meeldivat värskust.

Noorte liikmete rohkust selles koores piidlakse emaiksesijate poolt ära seletada sellega, et mitmed koorisi laulvad emad on toonud sinna kaasa oma tütreid. Kooris tõeponolest laulab terve rida emasid koos tütardega. Kuid koorile lähedalesiejad väidavad, et see seletus ei pea kõigil juhtudel paika. Nii on kahel juhul toimunud, näiteks, hoopis vastupidine nähe: koorisa esmalt ühinenud teismelised. Tütred on toonud kooli oma emad. Teiseit poolt, kooris laulavad ka mõned tütarlapsed, kellede emad ei olegi koori liikmed.

M.E.U "Kodu" Naiskoorile kuulub eesti kooride seas Australias esiteht noorte osavõtu poolest. Selleie koorile kuulub ka sinalaadne arv selles mõttes, et tähe perekonna puhul laulab temas üheskoos kolm sugupõlve: vanaema, tütar ja tütretütar vanaema pr. J. Roots, tütar pr. S. Parbo ja tütretütar prl. E. Parbo.

L.T.

Lembit Härm

20. septembril k.a. tähistas Adelaide Eesti Meeskoori juht ja tuntud tenor Lembit Härm oma 50 a. sünnipäeva.

Juubilar sündis 20 sept. 1920 aastal Viljandis, kus ta isa oli tuntud muusikasõgeelane ja ema asjaarmastaja sopran. Ta ise juhatas Viljandis puhkpilli orkestrit ja oli ühel ajavahemikul "Ugala" teatri muusikajuht.

Juubilar lõpetas 1940 a. Viljandi gümnaasiumi, astudes seejärele Tartu Ülikooli matemaatika-loodusteduskonda, milliseid õpinguid aga tulitali aasta pärast katkestada sõjasündmuste tõttu.

Juubilar mängis juba koolipõlves tselloo orkestris ja laulis kooris, avaldades juba maast-madalast armastust ja huvi muusika ja laulu vastu.

Laulu õppimisega alustas juubilar juba Viljandis, astudes selleie rillist rõhku aga Suksamal, kuhu sattus pagulasena teise maailmasõja sündmuste keeriises. Elades esialgu Flensburgi ja pärast Uchte laagris pühendas juubilar kogu oma vaba aja laulu õpetamisele. Võites tunde esialgu eesti Georg Soanõilt ja pärast õppides Detmoidi konservatooriumis professor Max Hustieri laulukiassis.

1945.a. juubilar abielus prl. Aino Rutskoogi, mistõttu abielust on sündinud kolm tütart.

1948.a. ründas juubilar koos abikaasaga Australiasse, asudes elama Adelaide'i.

Leviteemistuse kõrval esiajal vaibrikur, pärast trammikondukturina ja hiljem ametnikuna Adelaide linna trammivalitsuses jatkas juubilar Adelaides muusika teooria ja laulu õppimist. Elder Konservatooriumis Max Worthley õpilasena ja lõhmes S.A. National Opera Companyga,kaasas laulides paljudes ooperi ja operetti lavastustes. Eriti edukaks kujunes ta esinemine Syd El Karina Romberg-i "Kõrve laulus" ja Don Josena Bizet "Carmenis".

Paralleelselt arendas juubilar intensiivset muusikategevust mele Adelaide rahvusgrupi raames, olles A.E. Meeskoori liikmkes ja kooriesilistiks selle asustamisest saadik, esinedes lugematutel kontsertidel solistina ja eesti trio liikmena ja laulides paljudel kordadel raadios.

Juubilar oli pikkade aastate vältel A.E. Meeskoori juhi asetäitja ja K. Reebsi juht kohalt lahkumise järele 1968 a. valiti ta koorijuhiks, millises ametis on ta saavutanud silmapaistvaid tulemusi.

Viimaisel ajal on juubilar hakanud viljelema helloomingut. Nii sai ta kompositsioon "Järv" kolmanda auhinna A.E.S.L. pooli korraldatud lauluvõistlusel. Ta kuulub "Sõnumisõnaile" tuleb ettekandele järgmise aasta aprillis toimuval A.E. Meeskoori ja Melbourne'i Eesti Meeskoori ühisel kontserdil Adelaides. Tal on valmimad veel teisigi helilooisi ja kavas on tal pühendada end tulevikus muremal määrnal helloomingule.

Akadeemilisel kuulub juubilar korporatsioon Fraternitas Estica kooi seisu.

Juubilar on osutanud aastate vältel ärahindamatuid teeneid kohaliikulile Eesti Seltsile ja ka E.E.L.K. Adelaide koguduseie oma panuse läbi solistina, laulurio juhtiva liikmena, koorijuhi asetäitjana ja viimaks koorijuhina, kaunistades oma esinemistega lugematuit kordil rahvusliikke sõitusi. Balti kontserte ja jumalateenistusi.

Samuti on ta osutanud hindamatuid teeneid eesti laulu populariseerimisel australia avaliikuse seas oma robinea esinemiste kaudu raadios ja kontserdilavadel.

L.TRETT

Kohaliku elu

STOCKHOLM

Ortodoksseed kursused

Stockholmis hakkas tegutsema ortodoksinstituut (Stockholms Ortodoxa Institut), milline korraldab kursusi sp. õigeuse õiturgias ja usuõpetuses ning ortodoksees kirikulauluus. Õpirinigdest liturgiline hõimab 10 kokkutulekut à 2 tundi igal teisel esmaspäeval Blå Bandet noorsoorumiides. Vastmasnaagatan 15 nn. Kursuse juhatajaks on Wolmar Holmström. Kirikulauluu kursusi juhatab fil. mag. Paul Nordgren ja õpirinigi töö hõimab samuti 10 kokkutulekut à 2 tundi igal teisel esmaspäeval samuti Blå Bandi noorsoorumiides. Kursused otimuvad koostöös Stockholmi eesti ap. õig. kogudusega. Asjasthuvitatuil kirjutada aadressil: Stockholms Ortodoxa Institut, Box 3154, 103 63 Stockholm 3.

STOCKHOLM

Realistide koosviibimine

Traditsioonilne realistide (Tallinna poeglaste realgümnaasiumi kasvandike) aasta-koosviibimine teostub sel aastal reedel, 2. okt. Stockholmis Eesti Majas, Regeringsg. 24. Kogunemine õhtusöögiks kell 18.30, õhtusöögi algus kell 19.00. Konservatiivsemad registreerimise viimaseks tähtpäevaks on teisipäev, 29. sept. Telefonilisi ja ka kirjalikke registreerimisi võtavad vastu Erhard Hasselblatt, Siljansv. 71, 171 70 Johanneshov (tel. pärast kl. 18 kl 46 20, kodu kl 98 17 40), Jüri Remmel, Ragn. Höglandsv. 13 C III, 151 30 Södertälje (tel. 0755/29 485, — pärast kl. 18.00) ja Georg Pärnpuu, Drottningholmsv. 282, — 161 35 Bromma (tel. 26 92 37, — pärast kl. 18.00).

Head jällenägemist soovides

Realistide Koondus Rootsis

● **Prantsusmaal Martue-Sur-Seemuis'is kihlusid Kristina Kaunu ja Ake Fredholm, mõlemad Stockholmist.**

Geoloogia Eestis

Algus lk. 1

et põhjavete uurimine andis meile ka uue loodusrikkuse — mineraalvee Värskas,Iklas,Häädemeeste ijamitmel pool mujalgi. Kui Eklas õnnestus mineraalveti leida kohas, kus varem oli kindlaks tehtud kvaliteetse vaivimuda varud, siis Värskas, vastupidi, leiti mineraalveele liaks hiljem ka hiiglaslike varudega sappopeel-ravimuda Värska lahes.

Peamised teaduslikud (ja eriti teoreetilist laadi) uurimistöed teostab Eesti Teaduste Akadeemia Geoloogia Instituut, mille direktoriks on Dimitri Kaljo. Instituudil on praegu 102 töötajat, kelledest 3 doktorid ja 24 teaduste kandidaadid. Instituudil on viis sektorit: stratigrafia ja paleontoloogia, litoloogia ja mineraloogia, kvaternaari geoloogia, hüdrogeoloogia ja geofüüsika. Maavarade geoloogia osas suunatakse instituudi uurimised peamiselt põlevkivi rafioonalisele kasutamisele. Kvaternaarigeoloogia osas uuritakse peamiselt mandrijäät servamoodustusi. Läänemere ajalugu ja randade dünaamikat ning orgude ja karsti arengut. Hüdrogeoloogia osas on peamiseks kiimuseks niüüd põhjavete reostumise ja isepuhastumise probleemid.

Uue alana esineb Eesti ehitusgeoloogia, mis annab leiba juba ligi 200 inimesele (neist 60 kõrgema haridusega), aastas uuritakse umbes 1 000 ehitusplatsi, kusjuures üks viiendik Eestis tehtavast geoloogilisest tööst langeb ehitusgeoloogidele.

Ehitusgeoloogilised uurimised on Eestis koondatud projekteerimisinstituutidesse. Peamiselt on need ratendusliikud uurimused, kuid alates 1961. aastad on neil instituudel käsil ka temaatilised uurimused. Praegusel ajal uuritakse rohkem kui 300 ehitise deformatsioone.

Kõik ehitusgeoloogiliste uurimiste andmed säilitatakse Ehituskomitee juures asuvas Ehitusgeoloogia Fondis, kus on andmeid juba ligi 5 tuhandelt objektilt. Eriteemadena esinevad ehitusgeoloogide töös veel vundamanetide probleemid ja maalihked. Näiteks põhjustas Pärnu jõe kaldal jõekalda kindlustamiseks möödud lugiseim 1966. aasta sügisel suure maalihke.

Need on küsimused ja probleemid ning alad ja aastused, millede alal ja kus Eestis töötab geolooge. Maiselt ülem ona ülesiksusvisitide ja valiku tagamiseks ei tundnud. Näib nii, et Saksamaa saavutas oma eesmärgi: Läbiräägimised Hitleri ja Stalini vahel pääsesid peagi liikvele.

Milleks seda niüüd kõike meenutada, mille ajaloo on juba kattud oma settekihiga?

Sellepärast, et Vene Gestapo, vabandust, KGB, on hakanud niüüd korrutama sama vana Gestapo jutu. KGB lehes "Kodumaa" ilmes selle aasta juunikuu numbris kirjutises "Sõjaprovokaatorid" on jälle vähja kraamitud Halderi visit K. Pätsile, kus kirjutatakse, et Halder oli K. Pätsile "andnud mingeid luhaduisi". Meie teame tänapäeval, et Halder mingeid ettepanekuid ei teinud, veel vähem oli tal anda mingeid luhaduisi, — mida ta ka ei teinud. — Kogu konteksiter kirjutis kubisel sekamatutest vassimistest, valedest ja tõrsiasjade peale pooramistest. Ei ole mõtet ajalene ruumi raisata nende juures pikemalt peatumiseks.

Ei teadmud siiski, millele ei selle Halderi loo juurde tuleb veel kord tulla! Niüüd aga Vene KGB on hakanud end toitma Saksa Gestapo nõmmuga, sest mõlemi eesmärk on ju iiks ja samad ülesanded. Eesti Vabariigi juhtivaid mehi. Vahe on vaid selles, et Gestapo piüüdis neid halvustada sel teel, et süüdistas neid rakutud Saksa abi tagasilükkamises, KGB aga piüüb neid halvustada sel teel, et piüüb needee kiiige pooleiga Saksa abi mangumist.

Kuid — miks nimetame "Kodumaad". KGB leheks? — "Kodumaa" on Välisestlastega Kulturiisidemete Arendamise Komitee ning Välismaiga Sõpruse ja Kultuurisidemete, Arendamise Eesti Ühingu väljaanne. Oleg Penkovski oma raamatus "The Penkovsky Papers" (Doubleday & Company, Inc., Garden City, New York, 1965) leheküljel 66 kirjutab: "Siin on Nõukogude ministeeriumite ja mitmemuguste komiteede nimekiri, mille kaudu meie korraldame salaluuret ja Kus meil (s.o. GRU-l ja KGB-l) on meie esindajad; mõnedes nendes... saatustes on ainult kas KGB või GRU personal"... Selles ridades ei ole ka Eesti Vabariigi Ministrite Nõukogu ja Valiku tagamiseks ei tundnud. Näib nii, et Saksamaa saavutas oma eesmärgi: Läbiräägimised Hitleri ja Stalini vahel pääsesid peagi liikvele.

Milleks seda niüüd kõike meenutada, mille ajaloo on juba kattud oma settekihiga?

Sellepärast, et Vene Gestapo, vabandust, KGB, on hakanud niüüd korrutama sama vana Gestapo jutu. KGB lehes "Kodumaa" ilmes selle aasta juunikuu numbris kirjutises "Sõjaprovokaatorid" on jälle vähja kraamitud Halderi visit K. Pätsile, kus kirjutatakse, et Halder oli K. Pätsile "andnud mingeid luhaduisi". Meie teame tänapäeval, et Halder mingeid ettepanekuid ei teinud, veel vähem oli tal anda mingeid luhaduisi, — mida ta ka ei teinud. — Kogu konteksiter kirjutis kubisel sekamatutest vassimistest, valedest ja tõrsiasjade peale pooramistest. Ei ole mõtet ajalene ruumi raisata nende juures pikemalt peatumiseks.

Ei teadmud siiski, millele ei selle Halderi loo juurde tuleb veel kord tulla! Niüüd aga Vene KGB on hakanud end toitma Saksa Gestapo nõmmuga, sest mõlemi eesmärk on ju iiks ja samad ülesanded. Eesti Vabariigi juhtivaid mehi. Vahe on vaid selles, et Gestapo piüüdis neid halvustada sel teel, et süüdistas neid rakutud Saksa abi tagasilükkamises, KGB aga piüüb neid halvustada sel teel, et piüüb needee kiiige pooleiga Saksa abi mangumist.

Kuid — miks nimetame "Kodumaad". KGB leheks? — "Kodumaa" on Välisestlastega Kulturiisidemete Arendamise Komitee ning Välismaiga Sõpruse ja Kultuurisidemete, Arendamise Eesti Ühingu väljaanne. Oleg Penkovski oma raamatus "The Penkovsky Papers" (Doubleday & Company, Inc., Garden City, New York, 1965) leheküljel 66 kirjutab: "Siin on Nõukogude ministeeriumite ja mitmemuguste komiteede nimekiri, mille kaudu meie korraldame salaluuret ja Kus meil (s.o. GRU-l ja

KGB kasutab...

Algus lk. 1

ülem vastukuiluskäigule Vene piirimaadesse. Tõenäoline, et Saksa kindralstaabi ülem oma visiskusvisitide aja valiku tagamiseks ei tundnud. Näib nii, et Saksamaa saavutas oma eesmärgi: Läbiräägimised Hitleri ja Stalini vahel pääsesid peagi liikvele.

Milleks seda niüüd kõike meenutada, mille ajaloo on juba kattud oma settekihiga?

Sellepärast, et Vene Gestapo, vabandust, KGB, on hakanud niüüd korrutama sama vana Gestapo jutu. KGB lehes "Kodumaa" ilmes selle aasta juunikuu numbris kirjutises "Sõjaprovokaatorid" on jälle vähja kraamitud Halderi visit K. Pätsile, kus kirjutatakse, et Halder oli K. Pätsile "andnud mingeid luhaduisi". Meie teame tänapäeval, et Halder mingeid ettepanekuid ei teinud, veel vähem oli tal anda mingeid luhaduisi, — mida ta ka ei teinud. — Kogu konteksiter kirjutis kubisel sekamatutest vassimistest, valedest ja tõrsiasjade peale pooramistest. Ei ole mõtet ajalene ruumi raisata nende juures pikemalt peatumiseks.

Ei teadmud siiski, millele ei selle Halderi loo juurde tuleb veel kord tulla! Niüüd aga Vene KGB on hakanud end toitma Saksa Gestapo nõmmuga, sest mõlemi eesmärk on ju iiks ja samad ülesanded. Eesti Vabariigi juhtivaid mehi. Vahe on vaid selles, et Gestapo piüüdis neid halvustada sel teel, et süüdistas neid rakutud Saksa abi tagasilükkamises, KGB aga piüüb neid halvustada sel teel, et piüüb needee kiiige pooleiga Saksa abi mangumist.

Kuid — miks nimetame "Kodumaad". KGB leheks? — "Kodumaa" on Välisestlastega Kulturiisidemete Arendamise Komitee ning Välismaiga Sõpruse ja Kultuurisidemete, Arendamise Eesti Ühingu väljaanne. Oleg Penkovski oma raamatus "The Penkovsky Papers" (Doubleday & Company, Inc., Garden City, New York, 1965) leheküljel 66 kirjutab: "Siin on Nõukogude ministeeriumite ja mitmemuguste komiteede nimekiri, mille kaudu meie korraldame salaluuret ja Kus meil (s.o. GRU-l ja

Esimesi teateid

Algus lk. 1

läbitöötamata ning publitseeritmata. Kuid leid on arvatavasti võõnk.-eesti rumismastiku, ajalooka nd idaosa: Arkadi Molvõgini (olevat sündinud ja kasvanud Eestis) kandidaadi väitekirjas (käsikirjaline), pühendatud Eesti territooriumi 13.-16. sajandi esimese poole mõntidele ja neonõ rahalisele käibele. Eesti arheoloogide arvates kuulub too Koste rahaleid (nende poolt eksiikult nimetatud "Kõnisse-rahaleiuks", kuigi adratalupoeg "Costa Anders 1518 oli "Kuninga-talu(mõisa) lähimaks naabriks lõunapool P.-Jaagupi-Lihula maanteed) tõõpiiste 16. sajandi narideleidude hulka ja on arvatavasti maetud maha Läivi sõja esimesel (1559-61) aastatel. Lähem objektiivne teadusliik analüüs vahest võiks anda rahuldava vastuse tolle Koste suurmündileidu säilme tõelise olemuse ja päritolu kohta.

ILMAR ARENS

● **Vietnamis sai käest hanyata USA-vormes Jaak Vikati New Yorgist. Pärast esmaabi kohapeal tolmetati t aravile New Yorki. Ta lahkus nüüd haiglast paranenult ja viibib vanemate juures puhkusel, sõidudes selle järele armee teenistusse USA maadrlil.**

● **Stockholmis sündis Tõll ja Marie Rähnale (n-na Tammisoo) teise lapsena poeg.**

● **USA ajakirjanduses on avaldusud artikleid uus Saksa-Vene pakti analüüsiga Juhan Kangur, m.b. meenutades eelmist Ribbentrop-Molotovi pakti ja selle tagajärgi.**

Väljaandmisest saksa lendlehes

BONN (EP.) — Ühes pildiega varustatud lendlehes, mille väljandjaks on mingi endiste saksa rindesõdurite koondis, kirjeldab rünnakkaburite brigaadi nr. 190 nr. 190 kapral Erich Mildenberger lähemalt ja iiskisajaliikult 10.11. mail 1945 Vstadi saatumud ja sõjavarju otsivate saksiste (ca. 3 000) väljaandmist rootsi valitsuse poolt 1945. a. novembrist alates.

Lendlehe lõpus, mis kannab pealkirja "Der Myrdal-Sakdal" ning on suunatud rahuauhinna väljaandmise vastu Myrdalistele 27. sept. 1970 Frankfurti Pauluse kirikus, märgib too Mildenberger sõnasõnalt: "Das grösste Berbrechen aber war die Auslieferung der Esten, Letten und Litauer. Unterwürfigkeit gegenüber dem östlichen Nachbarn un der Hass der schwedischen Linken waren wohl die Hauptgründe für die Auslieferung." "Suurim kuritegu oli aga eestlaste iiltaste ja leedulaste väljagandmine. Idanaabrile tugevamaiga rootsi pabempoolseie vaenulikkus olid arvatavasti sellise väljandmise peapõhjustiks".

"Eesti asula" äratab huvi

LONDON (EPL) — Inglismaa "Eesti Kodu" asutava komitee koosolekul selgus, et huvi selle eelmiseks on kirjaliikult avaldamud juba 59 isikut, neist 17 ühelpaarsi, 8 üksikut meest ja 17 -isikut naist. Komitee koosteeterb, et huvi algatuse vastu on kasvamud.

Vastustest selgub, et vanast naast umberehitatud korterteid on nõus elama kokku 15 inimest — 4 ühelupaarsi, 2 üksikut meest ja 5 naist. Uutes blokk-elamutes soovivad elada Tiniimest — 2 ühelupaarsi, 2 üksikut meest ja 1 naine. Oksikiielamuid (bungalows) soovib 13 isikut — 6 ühelupaari ja üks mees. Uejäänud ei ole oma eri-soove avaldanud. Neli ühelupaari ja neli üksikut kaasmaalest soovivad korteerid otsekohe. Teised on valmis ootama ühest kuni kümne aastani.

Laenuvõimalusi on selgunud praegu ligi 5000 naela registreerimult, peale selle on lubadusi edaspidiseks laenudeks.

Komitee leidis, et aajaajamise jätkamine on oigustatud ja asub omaistlusele kaudu ostima sobivat kinnisvara ning selle omandamiseks tarvisminevate pangalaenude selgitamiseks.

● **Aspenis Colorado osariigis vihlisid suvel stipendiaatidena muusikakursustel Liilia Corradi ja Maaj Duesberg.**

METSAKODU UUDISMAA
POSTIARVE 694771 FALKÖPING
VABAÕHUPIIRKOND EESTI SKAUTLIKELE NOORTELE

Sport

Talts võistleb USA-s

Ohois peetavatest maailmameistrivõitlustest tõstmises võtab N. Liidu meeskonnas osa ka Jaan Talts, mullune maailmameister ja tänavune Euroopa meister. Talts, kes võitleb raskekaalus, on maailmarekordi omanik kolme tõstevõisi kogusummaga 562,5 kilo.

Vehklejad Ankaras

Vehklejate paremik on kogunenud Ankarasse, kus toimuvad maailmameistrivõistlused. Floretis esiin Eestis elunev tšherkess Svetlana Tšižova, kes tõi Mehhiko olümpiamängudelt kaasa kuldmedali N. Liidu naiskonna ko